

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorum|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. XXVII. Serveritas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

Declarata procedere, quando incapacitas sit ex parte personæ, secus quando sit ratione rei vel mixtim, quia tali casu talis incapacitas domini non attenditur, ut servus ex hoc dicatur prohibitus à legato. Bartolus in l. si mihi & tibi. §. regula, de legat. 1. Jason in l. Gallus. in princip. colum. 3. vers. ego tamen. de liberis & posthum. per l. 2. §. i. ff. de administr. rer. ad civit. pertin.

XXIX.

Servorum una tantum est conditio. §. fin. Instit. de jur. personar.

Intellige verum quoad statum eorum, quia unus alio magis non est servus, secus quoad eorum officia, quibus olim fungebantur, Gloss. in l. ult. ff. de edil. edict. alios enim dici servos ordinarios, alios vicarios, textus est in l. si servus 7. ff. de pec. alios Atrienfes, alios Mediaffinos, alios veteratores, patet ex l. precipiunt 37. l. fin. ff. de edil. edict. alios novitios, alios Calones, alios lixas, Topicarios, diatarios, & si quæ alia erant servorum & officia & nomina, confirmant Giphani & Mynsing in comm. ad d. §. fin. institut. de jure personar.

XXX.

Servi pro nullis habentur, l. 32. ff. de reg. jur. l. 7. ff. ad Leg. Cornel. de falsis. & bestiis æquiparantur. l. 2. §. ult. ad L. Aquil. Groenvegen ad l. Divus. 9. de question.

Intellige verum, non absolute & ratione omnium prædicamentorum, sed secundum quid & respectu certi generis, nimirum personarum, utroque enim modo eum dici non ens, tradit Arist. lib. 2. de generat. & interit. cap. 3. text. 11. & Hawenreuter ibid. in comment. doctrin. Physiæ. quatenus juris civilis communionem non habent. l. qui testamento 20. §. servus 7. de testam. reputantur enim in censu rerum. l. 1. §. 1. de rer. divis. §. 1. Instit. de reb. corporalib. & incorporalib. tanquam *ἡ ἡμετέρα τοῦ ἀνθρώπου ἐκ φύσεως*, Aristot. lib. 1. politic. cap. 3. & lib. 9. Ethic. cap. 11. unde & quadrupedibus exæquantur in l. 2. §. 2. ff. ad Leg. Aquil. Hue refer & illud Senecæ lib. 5. de benefic. cap. 19. servus mei mancipii res est, quod tamen verum intellige, si servus objectivè consideretur, ut est in Lege Aquilia, secus si subjectivè, hoc est, qui ipse damnum inferat; quo casu quadrupedi non æquiparatur, sed ab eo separatur in edicto, si quadrupes pauperiem fecisse dicatur, ubi Wefenb. num. 4.

XXXI.

Ex servi vel famuli delicto dominus non tenetur, Bartol. in l. ne quid. num. 1. ff. de incend. ruin. & naufrag. Curtius jun. in l. 1. num. 13. C. de serv. fugitiv. Geminian. in cap. si Episcopus. de offic. ord. in 6. Thom. Grammat. cons. crim. 8. circa princip. Jason in l. age num. 7. C. de transact. Boff. in tit. de furt. num. 55. & in tit. de damn. dato n. 7. Servorum enim culpa dominis suis non debet esse nociva, Clar. in pract. crimin. §. fin. q. 86. cum planum sit, quod unius culpa alteri nocere non debeat. l. 3. de transact. l. electio 26. §. fin. ff. de nox. act. l. rem hereditariam 65. in fin. ff. de edict. Menoch. 2. arbitr. judic. cap. 182. numer. 48.

Limita, nisi servus in eo delinqueret, cujus o-

perâ dominus uteretur, l. 1. ff. furti. adverb. *naut. caup. tot. tit. Naut. caupon. stabular. ut recept. restituit. §. penult. Instit. de obligat. qua ex quasi delictis. fac. text. in l. cuicumque §. §. sed & cum fullo 10. ff. de institut. action. maxime si ex occasione Domini eoque sciente gerat, Curtius senior consil. 41. num. 10. Emanuel Searez in suo thesaur. recept. sentent. lit. F. num. 50. Scientia enim Domini præsumitur, atque sic de delicto teneri dicitur, Quod tamen intellige verum in delicto, quod tractum habet successivum, secus si habeat momentaneum, Abbas in cap. cum causam. extr. de testib. quem refert Grammat. d. consil. 8. num. 1. vide & Bald. in l. 1. circ. fin. C. si quacumque præd. pot. Laur. Tenuin. in tract. cautel. 72. num. 5.*

XXXI.

Servus præsupponit Dominum, §. servus 2. Instit. de jur. personar. l. 4. §. 1. ff. de stat. homin. §. 1. & 2. Instit. de his qui sunt sui vel alien. juris. l. 1. §. 1. & 2. ff. eod.

Declarata verum, quatenus nimirum est in prædicamento relationis & quatenus ad Dominum refertur, Secus ut est qualitas, & in prædicamento qualitat. hoc enim respectu servus etiam dicitur; quicumque liber non est, licet adu Dominum non habeat, l. 23. de liberali caus. l. 30. de pecul. l. 38. §. 1. de Noxal. act. quales sunt illi, qui pro derelicto habiti sunt. l. ult. ff. pro derelicto. junct. §. interdum. Instit. de rer. divis. manumissi à proprietario durante adhuc usufructu in persona usufructuarii. Ulpianus in fragment. Instit. tit. 1. §. servus. l. 1. Comm. de manumissis. Francisc. Balduin. in Justinian. suo sol. 366. vel qui in metallum damnati aut bestiis subjecti sunt, §. pane servus. infra tit. quibus modis jus patriæ potest. solo. vide Cujacium 18. observ. cap. 13.

XXXII.

Servus servum habere non potest arg. capit. Clericos 4. extr. de offic. Vicar.

XXXIII.

Qui hoc petit, ne postea serviat, videtur petere, ut libertas ei præstetur. l. generaliter 24. §. si petitum 7. ff. de fideic. libert.

XXXIV.

Servus nec Prætoria jurisdictione ita obligatur, ut cum eo sit actio, l. 7. §. 2. de capit. minut. §. 6. Instit. de noxal. action.

CAP. XXVII. Severitas.

Axioma I.

Severitas non animo sæviendi, sed animo mendendi est exercenda, c. odio 2. & seq. dist. 86. l. ita plane 13. q. 4. si quidem ea in delinquentium benignitate temperanda, c. disciplina 9. c. sunt namque 14. & seq. dist. 45. c. quid faciet. c. quod Christus 23. q. 4. & contumacibus severitas ostendenda, humilibus verò venia non deneganda, c. quante. 10. in fin. 2. q. 5.

II.

Severitate majori corrigendum est majus peccatum, cap. ex multis. in med. 1. q. 3. Quin imò se-

veritas

Veritas data in casu, quod dari non debuit, dummodo sit data à persona facultatem habente, servari debet, Bart. in l. is qui reus, num. 12. vers. dicit tamen, ff. de pub. jud. Farin. 1. conf. crim. 53. num. 7.

III.

Severitati detrahendum est propter multitudinem, c. ult. extr. de transact. c. ut constitueretur 25. dist. 50. c. commutationes 1. dist. 44. 6. non potest. c. ipsa pietas, in fin. 23. q. 4. c. dilectus 30. c. quoniam 40. extr. de simon. vide supr. lib. XI. c. de multitudine. aliquando consideratis locorum & temporum qualitatibus c. super 51. extr. de sentent. excomm. item pro vitando scandalo, cap. cum ex 2. extr. de nov. oper. nunc.

IV.

Severitatis nervi non debent dissolvi, ubi fidei subversio timetur, cap. absit 26. dist. 50. cap. jussum 23. q. 3.

V.

Severitate aliquem diligere melius est, quam cum lenitate decipere, cap. non omnis, quasi. 5.

CAP. XXVIII.

Sexus.

Sexus fragilitati compatiendum est, c. ex parte 13. extr. de privil. quoniam & sexui & conditioni parcitur, c. mulieres 6. extr. de sent. excomm.

CAP. XXIX.

Signatum, Signum, Signum, Signum.

Axioma I.

Per signum probatur res ejus, cujus est signum, l. quod si 14. §. fin. ff. de peric. & commod. rei vend. Gail. 2. observ. 158. num. 6. Honthem. lib. 2. de art. Notar. cap. 52. num. 1. Ubi enim sigillum, ibi non requiritur alia probatio, ut voluit Purpurant. in l. admonendi. col. 21. post med. ff. de jurejur. cum habeat vim subscriptionis, Lud. Roman. conf. 203. & ex sigillo consensus arguatur. l. 2. C. de reb. alien. non al. Bart. in l. quæ doris in fin. ibidemque Alex. col. fin. ff. solut. matr. Dec. in c. 5. in pr. post Felin. de probat. idem Dec. in c. 2. in fin. ff. de fid. instr. siquidem adjectio sigilli etiam in privatis hominibus tanti est momenti, ut fidem & vim publicæ scripturæ inducere dicatur, Bart. Salic. & Da. communiter in Auth. signa. C. de Episcop. audient. c. post cessionem 7. de prob. Innoc. in c. 1. de fid. instr. Lanfr. in c. quoniam. in verb. instrumentum. num. 2. de probat. Wesenb. conf. 42. n. 8. Regn. Sixtin. 2. conf. Marpurg. 11. n. 30. Hinc sigillationem contra eum, qui sigillavit, plene probare, refert Gloss. in l. 2. C. de reb. al. non alien. quam sequuntur Rebuff. in tr. de Chirogr. & Schedul. recognit. in pref. n. 61. Mascard. de probat. concl. 1302. vol. 5. Unde quo plura sigilla alicui scripturæ adhibentur, eo magis res stabilitur, & plus fidei ea scriptura meretur, Auth. itaque C. commun. de success. §. sed hodie. Instr. ubi gloss. de adoption. Paris. conf. 29. num. 38. lib.

3. Baptift. Martinens. conf. 50. num. 9. Grat. conf. 8. num. 56. lib. 2. siquidem sigillatio operatur approbationem & ratificationem, Bald. in c. 1. in verb. Imperialem. num. 7. Clem. de Pac. Constant. Cravett. de antiq. temp. p. 1. §. queritur. n. 44. Rom. conf. 303. numer. 2. Schurff. conf. 17. num. 13. cent. 3. Burlat. conf. 39. n. 26. lib. 1. Capell. Tholof. decis. 24. non modo in publicis duntaxat, sed etiam in privatis scripturis, per allegata Wesenb. 1. conf. 14. n. 62. imò sigillationem plus operari quam subscriptionem, post Purpurant. in repet. l. admonendi. num. 117. ff. de jurejur. asserunt Mascard. de probat. conclus. 1312. vol. 3. Wes. d. conf. 14. num. 3. Vult. 3. conf. Marp. 18. num. 18. qua ratione etiam instrumentum sigillo Principis vel Capituli sigillatum ex consuetudine executionem paratam habere dicitur, Johan. Faber in l. certum. C. fam. berc. Boer. in consuet. Burg. §. 27. de jurisdict. imò majoris virtutis quam garentionatum perhibetur, cum per sigilli appositionem insinuatam dicatur, Pyrrh. in consuet. Aurel. in rubr. exec. instr. art. 1. & 2. signumque sit ratificationis & approbationis contractus. l. in fraudem 15. §. 1. de militar. testam. ac ita per Regias ordinationes constitutum esse ait Rebuff. d. loc. Sic sigillum Archiepiscopi, Episcopi, vel Prælati ordinariam jurisdictionem habentis dici authenticum, ac executionem habere paratam, post gl. in c. 2. de fide instr. probat Gylman. 4. l. vot. 3. num. 81.

Quæ omnia tamen intellige procedere, si nimirum ex circumstantiis colligi possit, à quo, cujus voluntate, & propter quid sigillum sit appositum. Alias enim cum sigillum nihil loquatur, ut res animata, Bald. in l. falsus in fin. C. de furt. Felin. & Dec. in c. tertio. num. 1. extr. de probat. Cravett. conf. 46. num. 5. p. 1. sed sit mutus & incertus testis, Bald. in Consuet. de pac. Constant. §. Imperialis clementia. n. 6. Panorm. in cap. 2. extr. de fid. instr. fidem nullam per se contra sigilli Dominum facere potest. Coler. de process. execut. p. 1. c. 1. num. 125. Bocer. de feud. invest. cap. 4. num. 70. & ideo regulariter sine subscriptione vel æquipollenti nihil operabitur. Bald. in l. falsus. circa fin. C. de furt. Academ. Ingolstadt. conf. 17. inter consil. Modestin. Pistor. cap. 10. Aldobrand. in noviss. decis. Rotæ Rom. p. 2. decis. 535. num. 4. Unde etiam sigilla ignota fidem non facere, etiam si mille sint, per gloss. in cap. 1. dist. 98. quam sequitur & Panorm. in c. quod super. per ill. text. extr. de fid. instrum. affirmat Modestin. Pistor. conf. 27. num. 75. vol. 1. ideoque ante omnia verificari debent, Menoch. de arb. jud. quasi. c. 113. num. 9. ut probatis sigillis probata intelligatur veritas, Menoch. d. c. 113. Gædd. 1. conf. Marpurg. 28. num. 38.

II.

Signa debent verbis exprimi, alias nihil operantur, Clem. ult. de sent. excomm. signis enim loquimur, c. omnis. 12. de penit. & remiss. unde & in matrimonio signa idem faciunt, quam verba, cum contrahentes voluntatem verbis exprimere non possunt, c. cum apud. 23. extr. de spons. quia nihil refert, signis aut verbis voluntatem suam de-

(Aa)

claret,